

Uchwała Nr 48/2021
Komitetu Stabilności Finansowej
z dnia 19 marca 2021 r.

w sprawie rekomendacji
dotyczących działań wspierających stabilne funkcjonowanie
spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

Na podstawie art. 5 pkt 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 140) uchwała się, co następuje:

§ 1. Komitet Stabilności Finansowej, mając na względzie stabilny rozwój sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, w tym jego zdolność rozwoju i bezpiecznego funkcjonowania w przyszłości, rekomenduje:

- 1) Ministrowi Finansów podjęcie prac legislacyjnych prowadzących do zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych pomocy bezzwrotnej udzielanej spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym z funduszu stabilizacyjnego przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową;
- 2) Komisji Nadzoru Finansowego opracowanie propozycji rozwiązań, a Ministrowi Finansów podjęcie prac legislacyjnych w celu:
  - a) umożliwienia spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym pozyskiwania nowego źródła kapitału w formie udziału inwestycyjnego oraz innych form wzmocnienia kapitałowego,
  - b) wprowadzenia w ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1208 oraz z 2021 r. poz. 187) rozwiązań prawnych dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie wykupu i wymagalności obligacji, analogicznych do obowiązujących w odniesieniu do banków i zakładów ubezpieczeń,
  - c) umożliwienia Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej świadczenia usług płatniczych dla podmiotów innych niż spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
  - d) umożliwienia spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym świadczenia usług na rzecz osób niebędących ich członkami, nieobciążających ryzykiem środków powierzonych przez członków,

- e) umożliwienia zwiększenia integracji funkcjonalnej systemu poprzez centralizację w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej niektórych funkcji zwiększających efektywność kosztową i operacyjną spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

§ 2. Uchwała zostanie zamieszczona na stronie internetowej Narodowego Banku Polskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Komitetu Stabilności Finansowej

/-/ Adam Glapiński

Uzasadnienie

Komitet Stabilności Finansowej, zwany dalej „Komitetem” albo „KSF”, na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym¹, zwanej dalej „ustawą”, może wydać właściwym podmiotom w rozumieniu art. 4 pkt 22 ustawy rekomendację, w której wskaże konieczność podjęcia przez te podmioty działania służącego ograniczeniu ryzyka systemowego.

Podjęta przez Komitet uchwała zawiera rekomendację, dotyczącą działań, które - w ocenie KSF - mogą pozytywnie wpłynąć na stabilność i rozwój sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zwanego dalej „sektorem skok”. Sformułowana rekomendacja jest wynikiem analiz sytuacji sektora skok prowadzonych w ramach Komitetu oraz niektórych postulatów zgłoszonych przez przedstawicieli środowiska sektora skok. Funkcjonowanie sektora skok opiera się na standardach i wartościach właściwych dla organizacji spółdzielczych, polegających między innymi na więzi o charakterze zawodowym bądź organizacyjnym łączącej członków spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zwanej dalej „kasą” albo „skok”. Z tego wynika też obowiązek świadczenia usług przez skok jedynie na rzecz swoich członków.

Pomimo niewielkiego udziału w sektorze usług finansowych, kasy wraz ze zrzeszającą je Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową, zwaną dalej „Kasą Krajową”, pozostają ważnym elementem rynku tych usług, pełniąc istotną rolę głównie na poziomie lokalnym. Znajomość lokalnego rynku oraz bliskie, długoterminowe relacje z członkami, powinny w założeniu pozwalać kasom na lepsze zrozumienie ich potrzeb.

Komitet, w aktualnie obowiązujących ramach prawnych działania kas identyfikuje bariery, których usunięcie może przyczynić się do zmniejszenia zagrożeń dla funkcjonowania sektora skok. Zidentyfikowane ryzyko w działalności sektora skok nakłada się na istotne wyzwania, które są związane nie tylko z czynnikami cyklicznymi i kształtowaniem się sytuacji gospodarczej, zmianami strukturalnymi zachodzącymi na rynku (m.in. z rosnącą konkurencją, dodatkowo stymulowaną postępem technologicznym i digitalizacją usług finansowych), ale przede wszystkim ograniczeniami wynikającymi z obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych oraz specyficznych rozwiązań systemowych. W kontekście wyzwań i barier dla długoterminowego i bezpiecznego funkcjonowania i rozwoju sektora skok, w ocenie Komitetu, wskazać należy przede wszystkim na prawnie ograniczone źródła pozyskiwania kapitału oraz ograniczenia w możliwości wykorzystania potencjału kas w szerszym podmiotowo świadczeniu usług finansowych, ograniczające rentowność i efektywność kosztową.

---

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 140.

Komitet, dostrzegając rolę sektora skok w polskim systemie finansowym i stojące przed nim wyzwania, określił listę działań, których podjęcie może służyć docelowo zwiększeniu stabilności kas, i skierował do właściwych podmiotów rekomendacje dotyczące:

- **Podjęcia prac legislacyjnych prowadzących do zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych pomocy bezzwrotnej udzielanej spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym z funduszu stabilizacyjnego przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową (§ 1 pkt 1 uchwały)**

Zwolnienie z podatku dochodowego środków z pomocy bezzwrotnej udzielanej kasom z funduszu stabilizacyjnego Kasy Krajowej, wpłynęłoby na obniżenie kosztów procesów restrukturyzacji kas. Sprawne działania na etapie wczesnej interwencji pozwalają – co do zasady – uniknąć konieczności poniesienia kosztów związanych np. z wypłatą depozytów.

- **Podjęcia prac w celu umożliwienia spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym pozyskiwania nowego źródła kapitału w formie udziału inwestycyjnego oraz innych form wzmocnienia kapitałowego kas (§ 1 pkt 2 lit. a uchwały)**

Komitet dostrzega, że głównym wyzwaniem strukturalnym dla sektora skok jest poprawa i wzmocnienie bazy kapitałowej. Sektor skok nie dysponuje możliwościami pozyskiwania funduszy z zewnątrz, jak też nie generuje zysku, który pozwalałby oceniać jako realną możliwość pokrycia strat w średnim okresie lub choćby służył wzmocnieniu funduszy własnych kas. Również możliwości członków kas są w tym zakresie niewystarczające. Propozycja pozyskania przez kasy kapitału w postaci udziału inwestorskiego zakłada umożliwienie obejmowania w kasach udziałów, z którymi nie wiązałoby się członkostwo w spółdzielni, a jedynie prawo do udziału w podziale nadwyżki bilansowej kasy. Udziały takie miałyby być obejmowane za środki pieniężne wyłącznie przez inwestorów zewnętrznych (osoby prawne niebędące członkami kasy i niekorzystające z jej usług). W toku rekomendowanych prac rozważyć można także inne formy wzmocnienia kapitałowego kas.

- **Podjęcia prac w celu wprowadzenia do ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach² rozwiązań prawnych dla kas w zakresie wykupu i wymagalności obligacji, analogicznych do obowiązujących w odniesieniu do banków i zakładów ubezpieczeń (§ 1 pkt 2 lit. b uchwały)**

Jednym z możliwych źródeł wsparcia kapitałowego kas jest emisja długu podporządkowanego, m.in. w formie obligacji na zasadach określonych w art. 24 ust. 2 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach

---

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1208 oraz z 2021 r. poz. 187.

oszczędnościowo-kredytowych³, zwanej dalej „ustawą o skok”. Komitet proponuje uwzględnienie w przepisach ustawy o obligacjach (art. 74 i 75) rozwiązań w zakresie wykupu i wymagalności obligacji, analogicznych jak przyjęte dla banków i zakładów ubezpieczeń w zakresie emisji takiego długu. Dotyczy to wprowadzenia przepisu pozbawiającego obligatariusza prawa żądania natychmiastowego wykupu obligacji, wyemitowanych przez kasę w celu i na zasadach określonych w art. 24 ust. 2 pkt 4 lit. b ustawy o skok, w przypadku, gdy kasa opóźniłaby się z wykonaniem w terminie, w całości lub części, zobowiązań wynikających z obligacji.

- **Podjęcia prac w celu umożliwienia Kasie Krajowej świadczenia usług płatniczych dla podmiotów innych niż kasy (§ 1 pkt 2 lit. c uchwały)**

Komitet dostrzega, że jednym z podstawowych wyzwań dla sektora skok, w szczególności w związku ze stanem epidemii COVID-19 i jej przewidywanymi skutkami ekonomicznymi, jest zwiększenie efektywności działalności sektora skok. Poprawa może następować poprzez rozszerzanie zakresu świadczenia przez Kasę Krajową usług płatniczych dla podmiotów innych niż kasy. Rozwiązanie takie umożliwiłoby zwiększenie efektywności wykorzystania aktywów pozostających w dyspozycji Kasy Krajowej, a w konsekwencji obniżenie ponoszonych przez kasy kosztów obsługi zapewnianej im przez Kasę Krajową. Niezbędnym warunkiem wdrożenia tych rozwiązań powinno być utrzymanie pełnej zdolności Kasy Krajowej do realizacji jej ustawowych zadań wobec kas oraz wdrożenie odpowiednich rozwiązań ograniczających ryzyko operacyjne związane z prowadzeniem przez Kasę Krajową działalności poza sektorem skok.

- **Podjęcia prac w celu umożliwienia kasom świadczenia usług na rzecz osób niebędących ich członkami, nieobciążających ryzykiem środków powierzonych przez członków (§ 1 pkt 2 lit. d uchwały)**

Specyfika sektora skok oraz ograniczenie obsługi do członków kas skutkuje ograniczeniem skali działalności oraz ograniczonym zakresem oferowanych usług. Umożliwienie kasom wykorzystania w pełniejszym zakresie ich własnych, niezwiązanych z depozytami członków, zasobów w celu wygenerowania dodatkowych przychodów, bez ponoszenia dodatkowych istotnych nakładów i bez wzrostu ryzyka dla gromadzonych depozytów, przyczyni się do poprawy efektywności działania kas. Dotyczyć miałyby to w szczególności świadczenia usług przekazu pieniężnego czy zbliżonych usług w zakresie obsługi kasowej (przyjmowanie wpłat, usługa *cashback*), ewentualnie dystrybucji innych usług w zakresie pośrednictwa finansowego na rzecz partnerów sektora skok.

---

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1643 i 1639 oraz z 2021 r. poz. 432.

- **Podjęcia prac w celu umożliwienia zwiększenia integracji funkcjonalnej systemu poprzez centralizację w Kasie Krajowej niektórych funkcji zwiększających efektywność kosztową i operacyjną działalność kas (§ 1 pkt 2 lit. e uchwały)**

Poprawie efektywności działania sektora kas powinno sprzyjać zwiększenie integracji funkcjonalnej w wyniku centralizacji szeregu usług w Kasie Krajowej. Rozwiązanie takie, poprzez synergię przynajmniej części bezpośrednio ponoszonych przez kasy kosztów organizacyjnych i operacyjnych, przy założeniu umiarkowanych opłat za powierzone usługi, powinno przyczynić się do zwiększenia efektywności kas.

W ocenie Komitetu w celu zwiększenia efektywności sektora skok pożądane jest podjęcie działań przez właściwe podmioty. Z tych przyczyn Komitet podjął uchwałę w tej sprawie i skierował do właściwych podmiotów wyżej opisane rekomendacje. Jednakże wykorzystanie możliwości, które pojawią się w wyniku realizacji rekomendowanych przez Komitet działań, zależy przede wszystkim od woli i determinacji samego środowiska sektora skok.